

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 5Pc/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6623202688
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Šupenová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2023:6623202688.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec pred sudcom JUDr. Luciou Šupenovou vo veci navrhovateľa - povinného z platenia výživného: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: C. D. XXXX/XX, XXX XX E., štátny občan SR, proti plnoletému dieťaťu - oprávnenému z platenia výživného: C. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: C. D. XXXX/XX, XXX XX E., t.č. bytom: C. D. XX, XXX XX E., štátny občan SR, o zrušenie výživného na plnoleté dieťa ,takto

rozhodol:

I. Súd z r u š u j e vyživovaciú povinnosť navrhovateľa – povinného z výživného A. B., nar. XX.XX.XXXX, voči plnoletému dieťaťu – oprávnenému z výživného C. F., nar. XX.XX.XXXX, určenú rozsudkom Okresného súdu Lučenec, č.k. 9P/59/2019-72 zo dňa 17.12.2019, právoplatného dňa 13.01.2020, vo výške 70,-Eur mesačne, a to od 31.08.2023.

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ – povinný z výživného podal na tunajší súd dňa 19.07.2023 návrh o zrušenie výživného na plnoleté dieťa.

Svoj návrh odôvodnil tým, že plnoleté dieťa – oprávnený z výživného má 21 rokov, ukončil štúdium na strednej škole, v ktorom neplánuje pokračovať. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec, č.k. 9P/59/2019 mu bolo určené výživné v sume 70,- Eur mesačne. Plnoleté dieťa – oprávnený z výživného sa plánuje zamestnať a je schopný sa sám živiť. Navrhovateľ je zamestnaný. Má pôžičky, ktoré musí splácať.

2. Z potvrdenia o ukončení štúdia na Strednej odbornej škole G., H. I. X, E. zo dňa 13.07.2023 má súd za preukázané, že plnoleté dieťa – oprávnený z výživného študoval na ich škole od 10.02.2020 do 21.06.2023. (č.l. 2 spisu)

3. Z odpovede na lustráciu v SP zo dňa 19.07.2023 má súd za preukázané, že plnoleté dieťa – oprávnený z výživného naposledy pracoval v spoločnosti A. F. J., I. a to od 01.09.2021 do 06.09.2021. (obálka apud acta por.č. 9)

4. Z odpovede Sociálnej poisťovne zo dňa 27.07.2023 má súd za preukázané, že navrhovateľ – povinný z výživného sa v aktuálnom období nachádza v registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedenom Sociálnou poisťovňou ako zamestnanec na pravidelný príjem od 10.10.2019 do trvá – A. F. J., I.. Nie je poberateľom dávok sociálneho poistenia.

Plnoleté dieťa – oprávnený z výživného sa v aktuálnom období nenachádza v registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedenom Sociálnou poisťovňou a nie je poberateľom dávok sociálneho poistenia. (č.l. 70 spisu)

5. Z odpovede Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 28.07.2023 má súd za preukázané, že navrhovateľ – povinný z výživného nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie vedenej úradom.

Plnoleté dieťa – oprávnený z výživného taktiež nie je a ani nikdy nebol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie vedenej úradom. (č.l. 75 spisu)

6. Z odpovede Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 03.08.2023 má súd za preukázané, že navrhovateľ – povinný z výživného nepoberá dávky vyplácané úradom.

Oprávnený z výživného – plnoletého dieťaťa, je vlastné dieťa zverené do výchovy pri prídavku na dieťa od 01.08.2002 do trvá. (č.l. 81 spisu)

7. Z lustrácie v evidencii vozidiel zo dňa 09.08.2023 Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Lučenci, Okresný dopravný inšpektorát, má súd za preukázané, že navrhovateľ – povinný z výživného je vlastníkom motorového vozidla továrenskej značky Micro compact car smart AD kupé, v premávke od 30.05.2017.

Plnoleté dieťa – oprávnený z výživného nie je vlastníkom žiadneho motorového vozidla. (č.l. 87-88 spisu)

8. Z vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že plnoleté dieťa – oprávnený z výživného ukončil prípravu na budúce povolanie, čo vyplýva z potvrdenia o ukončení jeho štúdia na J. G. K. E. zo dňa 13.07.2023 dňom 21.06.2023. Naopak z dokazovania nevyplýva, že by pokračoval vo svojom štúdiu dennou formou, nie je ani evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na ÚPSVaR.

9. V zmysle § 9 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z.z., je nezaopatreným dieťaťom dieťa:

a/ do skončenia povinnej školskej dochádzky

b/ po skončení povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do dovŕšenia 26 rokov veku, ak

1. sústavne sa pripravuje na povolanie

2. pre chorobu a stav, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa prílohy č. 2, sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie, alebo nemôže vykonávať zárobkovú činnosť, alebo

3. pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie, alebo je neschopné vykonávať zárobkovú činnosť.

10. Podľa § 10 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z.z., sústavná príprava na povolanie je štúdiom na strednej škole po skončení povinnej školskej dochádzky, alebo štúdiom na vysokej škole do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa.

11. Trvanie vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je podľa § 62 ods. 1 ZoR limitované do času, kedy je dieťa schopné sa samo živiť. Schopnosť dieťaťa samo sa živiť je nutné definovať tak, že touto je pri zohľadnení realizácie práva podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, t.j. po absolvovaní prípravy na budúce povolanie, nadobudnutie schopnosti dieťaťa vlastnou prácou si zabezpečovať prostriedky na krytie jeho životných potrieb. Časový okamih nadobudnutia schopnosti živiť sa dieťaťom nie je možné spájať s dosiahnutím určitého veku, napr. plnoletosti (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR sp.zn. 5Cz 19/67 zo dňa 06.05.1967, publikované pod R 100/67), ani s vekovou hranicou 25 rokov, do kedy môže byť dieťa posudzované ako nezaopatrené dieťa podľa § 3 Zákona č. 600/2003 Z.z. o

prídavku na dieťa a o zmene a doplnení Zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, resp. do ktorého veku môže byť dieťa spoločne posudzované s rodičmi pre posúdenie nároku na dávku v hmotnej núdzi podľa Zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení

niektorých zákonov (inak by dieťa, ktoré riadne pokračuje v príprave na budúce povolanie štúdiom na vysokej škole po nadobudnutí veku 25 rokov života nemalo už právo na výživu od rodičov, čo výkladovo nemožno pripustiť). Aj keď teda dosiahne dieťa plnoletosť (či iný vyšší vek), avšak sa ďalej pripravuje na budúce povolanie štúdiom, príp. ďalším štúdiom, nie je zásadne ešte schopné samo sa živiť. Pokiaľ dieťa úspešne ukončí svoju prípravu na budúce povolanie a nepokračuje v tejto ďalším štúdiom, je možné zásadne vychádzať z toho, že týmto získalo aj potenciál (schopnosť) samo sa živiť. Pokiaľ tak ZoR v § 62 ods. 1 hovorí o „schopnosti“ dieťaťa živiť sa samé (a nie o schopnosti a súčasne aj

možnosti, ako tieto pojmy kumulatívne používa ZoR v iných ustanoveniach), je možné aj v prípade, že sa dieťaťu nepodarí následne hneď po ukončení štúdia (prípravy na budúce povolanie) zamestnať (či už zo subjektívnych alebo objektívnych dôvodov), vychádzať z toho, že schopnosť samo sa živiť nadobudlo a vyživovacia povinnosť rodiča k nemu zanikla. Podľa názoru súdu na uvedenom závere nemôže nič meniť ani konkrétne nastavenie systému sociálnych dávok, keďže toto nastavenie schopnosť dieťaťa samo sa živiť, ako bola táto vyššie definovaná, nemôže nijakým spôsobom ovplyvniť.

Súd ešte raz zdôrazňuje schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Ako okolnosť, keď trvá vyživovacia povinnosť rodičov (odôvodnená úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa tradične akceptuje štúdium. Aplikčná prax v súvislosti s touto otázkou vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením jedného štúdia toho istého stupňa (pojem sústavná príprava na povolanie si pre svoje potreby definujú viaceré zákony, čo môže byť pre súd určitým návodom). Vo všeobecnosti sa vychádza z definitívneho získania predpokladov na výkon povolania, pričom vždy je potrebné prihliadnuť na individuálne okolnosti každého prípadu. Na jednej strane treba zohľadniť záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje lepšie uplatnenie, na druhej strane je oprávnená požiadavka včasnej realizácie uvedených daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja dieťaťa k práci.

12. Teleologický výklad § 62 ods. 1 ZoR je zásadne postavený na myšlienke človeka plne zodpovedného za svoj osud. Od okamihu nadobudnutia schopnosti samé sa živiť má dieťa svoje príjmové pomery objektívne vo svojich rukách, je „strojom svojho šťastia“. Záleží spravidla len na ňom (na jeho usilovnosti), v akých majetkových pomeroch bude žiť, pokiaľ v tomto ohľade nebude aktívne, negatívne dôsledky si ponese samé dieťa. Zmyslom a účelom je, že pokiaľ je dieťa už objektívne schopné si samé svoje potreby uspokojovať, bolo by nespravodlivé pričítať jeho eventuálnu pasivitu v tejto sfére na ťarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by rodičia boli povinní naďalej svoje dieťa živiť (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13. marca 2013, sp.zn. I.ÚS 2306/12).

13. Vykonaným dokazovaním má súd za preukázané, že v danom prípade došlo na strane oprávneného plnoletého dieťaťa k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zrušenie vyživovacej povinnosti zo strany navrhovateľa. Za podstatnú zmenu pomerov a schopnosti dieťaťa sa živiť v tomto prípade súd vzhladol ukončenie stredoškolského štúdia plnoletým na Strednej odbornej škole Technickej v Lučenci úspešným absolvovaním záverečnej skúšky dňa 21.06.2023. Na strane plnoletého dieťaťa neboli preukázané žiadne objektívne okolnosti (choroba, postihnutie, ďalšie intenzívne denné štúdium alebo iné), ktoré by odôvodňovali, aby povinný otec aj naďalej platil výživné. Ani evidencia dieťaťa na úrade práce ako nezamestnaného nie je dôvodom pre platenie výživného, keďže ide o subjektívne rozhodnutie dieťaťa, akým spôsobom života bude žiť po ukončení stredoškolského štúdia, kedy sa už intenzívne nepripravuje na svoje budúce povolanie. Ak plnoletému dieťaťu rodič aj v období, kedy je schopné sa samé živiť platí výživné, jeho platby sú založené na dobrovoľnosti. V prípade, ak rodič odmieta platiť výživné dobrovoľne, nemožno ho k tomu nútiť, pretože zákon mu takúto povinnosť neukladá. Súd poukazuje na to, že plnoletý zostal počas celého konania pasívny, tým pádom nepreukázal súdu žiaden dôkaz, ktorý by odôvodňoval jeho nárok na výživné zo strany navrhovateľa – povinného z výživného aj naďalej. Súd kladie akcent na to, že je na rozhodnutí každého plnoletého dieťaťa, či bude po skončení štúdia „brigádovať“, bude zamestnané, začne podnikáť alebo sa zaeviduje ako nezamestnané, jeho zákonné právo na výživné mu zanikne.

14. V zmysle § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Uvedené deklaruje, že vyživovacia povinnosť vzniká zo zákona, nie je na to potrebné výslovné rozhodnutie súdu.

Podľa názoru súdu takýmto istým spôsobom (zo zákona) vyživovacia povinnosť aj zaniká. Z dôvodu právnej istoty však spravidla sa strany sporu dožadujú vyslovenia dátumu vzniku alebo zániku vyživovacej povinnosti v rozhodnutí súdu. Ustanovenie § 78 ZoR rešpektuje dispozičný princíp a princíp oficiality. Pre zmenu alebo zrušenie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti voči plnoletému sa vyžaduje aktivita (ide výlučne o návrhové konanie) zo strany povinných osôb. Pri maloletom dieťati je možná zmena aj v konaní začatom bez návrhu. Pokiaľ teda nie je uvedené priamo v Zákone o rodine, že výživné je možné zrušiť len od podania návrhu (najskôr týmto dňom), je potrebné vychádzať zo všeobecného predpisu, a to § 231 CSP, v ktorom je uvedené, že rozsudok ukladajúci povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky, možno na základe žaloby zmeniť, ak sa

podstatne zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, kedy nastala podstatná zmena pomerov (nie od podania návrhu). Pokiaľ teda nastala zmena pomerov aj pred podaním návrhu na zrušenie výživného, za rozhodujúci čas zániku vyživovacej povinnosti by mala byť posudzovaná nastalá zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu predchádzajúceho rozhodnutia alebo dohody. Pokiaľ sa týka podmienky zániku vyživovacej povinnosti, v tomto prípade súd ho datoval od 31.08.2023, keďže do tohto dátumu bol

považovaný za nezaopatrené dieťa. Súd ešte dopĺňa, že absolvent strednej školy nemá oznamovaciu povinnosť voči Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, t.j. nie je povinný hlásiť sa na úrade práce po maturite ako nezamestnaný. Zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie je dobrovoľné. Ak sa však absolvent strednej školy nezamestná, stačí mu podať si na úrade práce žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie do 7. septembra daného kalendárneho roku. Súd kladie akcent na skutočnosť, že v takom prípade je absolvent strednej školy považovaný za nezaopatrené dieťa do 31. augusta, súd mal teda v konaní za preukázanú zmenu pomerov, t.j. okolnosti rozhodujúce pre ďalšie trvanie vyživovacej povinnosti, na základe vyššie uvedeného s účinnosťou od 01.09.2023. Rozhodujúca pre zrušenie vyživovacej povinnosti u plnoletého dieťaťa je teda iba podstatná zmena pomerov a nie deň podania návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti.

Súd v tejto súvislosti poukazuje tiež na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV.ÚS 473/2012 zo dňa 18.09.2012, kde Ústavný súd SR riešil podobnú vec, pričom poukázal na vzájomný vzťah vtedy účinného § 163 ods. 1 OSP (bol nahradený § 231 CSP a § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 ZoR.

Ústavný súd konštatoval, že § 163 ods. 1 OSP vymedzuje okamih, od ktorého pri absencii osobitnej právnej úpravy možno zmeniť rozhodnutie súdu v dôsledku zmeny pomerov. Výklad § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 ZoR pripúšťa aj takú interpretačnú alternatívu, že § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 ZoR obsahujú osobitnú úpravu doby, na ktorú možno uplatniť zmenu pôvodného rozhodnutia v prípade, ak sa navrhuje zrušenie, prípadne zníženie vyživovacej povinnosti. Z uvedeného potom vyplýva, že právna úprava, ktorá danú situáciu upravuje, je obsiahnutá v § 231 CSP (§ 136 ods. 1 OSP za jeho účinnosti). Rovnaký záver vyplýva tiež z uznesenia Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 1146/07 zo dňa 07.06.2007.

15. Podľa § 231 CSP, rozsudok ukladajúci povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky možno na základe žaloby zmeniť, ak sa podstatne zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď nastala podstatná zmena pomerov.

16. Na záver súd konštatuje, že vykonaným dokazovaním má za preukázané, že došlo k zmene pomerov na strane plnoletého, ktorý ukončil štúdium na strednej škole, nepokračuje v ďalšom štúdiu, je schopný samostatne sa živiť a zamestnať, čím zanikli hmotnoprávne podmienky pre plnenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa – povinného z výživného voči plnoletému dieťaťu – oprávnenému z výživného v zmysle § 62 ZoR. Návrh o zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa bol preto podaný dôvodne, nakoľko len samotným naplnením hmotnoprávnych podmienok pre zánik vyživovacej povinnosti právna povinnosť určená rozhodnutím súdu nezaniká. Z vyššie uvedených dôvodov súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti rozsudku, pričom zrušil súdom určenú vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči plnoletému synovi ku dňu 31.08.2023.

17. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. V mimosporovom konaní, a teda aj v konaní vo veciach výživného plnoletých osôb, súd rozhoduje o nároku na náhradu trov konania iba na návrh, pričom platí zásada, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (§52 CMP). Nakoľko takýto návrh nebol podaný, súdu neostávalo nič iné, iba rozhodnúť, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Civilný mimosporový poriadok v zásade iný výrok o trovách konania nepripúšťa. Z tejto zásady existujú zákonné výnimky, ktoré sa však nevzťahujú na daný prípad.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Lučenec. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd Žilina.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 358 CSP, odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a/ neboli splnené procesné podmienky,
- b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP, odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 CMP, zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 44 ods. 1 CMP, rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Ak účastník konania nesplní povinnosť, ktorú mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený účastník môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 376 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Podľa § 63 ods. 1 Exekučného poriadku ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) príkazom pohľadávky,
- c) predajom hnutelných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.